

NYHETER OM EU

NYHETSRESEN FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ DECEMBER 2006

EU skärper tonen mot länderna som söker medlemskap i unionen

Hårdare krav ska ställas på de länder som framöver vill bli medlemmar i EU. Det kom unionens stats- och regeringschefer överens om vid förra veckans toppmöte i Bryssel.

Formellt ställde toppmötet inte upp några nya formella krav på de länder som söker medlemskap och man satte heller inga geografiska gränser för unionen. I slutsatserna från toppmötet bekräftas åtagandet att i framtiden införliva såväl Turkiet som Albanien, Bosnien, Kroatien, Makedonien, Montenegro och Serbien. Men i praktiken handlar det om ett skärpt tonfall gentemot ansökarländerna. I slutsatserna betonas att kandidatländerna strikt måste uppfylla EU:s villkor för medlemskap. Där fastslås också att reformer på det rättsliga området och när det gäller bekämpande av korruption måste genomföras i ett tidigare skede av medlemskapsförhandlingarna. Under förhandlingarna ska dessutom kontinuerliga genomgångar göras för att fastställa om reformerna sker i anbefalld takt.

”Villkoren måste uppfyllas strikt [...] men unionen sätter inte upp några nya hinder och vi stänger inga dörrar”, sade Finlands statsminister Matti Vanhanen, EU:s nuvarande ordförande, vid en presskonferens i anslutning till toppmötet.

Samtidigt sopades den i sammanhanget känsligaste frågan – Turkiets eventuella medlemskap – tillfälligt under mattan. Redan innan toppmötet kom medlemsländernas utrikesministrar överens om – efter rekommendation från EU-kommissionen – att frysa centrala delar av EU:s förhandlingar med Turkiet, eftersom Turkiet vägrar att

hörsamma EU:s krav när det gäller Cypern. Turkiet vill inte öppna sina hamnar och flygplatser för cypriotisk trafik, något man förbundit sig att göra genom att underteckna det så kallade Ankaraprotokollet. Men Turkiet kräver först att den ekonomiska isoleringen av den norra, turkcypriska delen av ön bryts. Denna del av Cypern erkänns bara av Turkiet.

Utrikesministrarnas beslut, som fattades först efter utdragna förhandlingar, innebär att EU inte kommer att öppna förhandlingar med Turkiet inom åtta av de sammanlagt 35 så kallade förhandlingskapitlen. De åtta kapitlen som EU nu fryser i förhandlingarna handlar om fri rörlighet för varor, fri rörlighet för tjänster och etableringsrätt, finansiella tjänster, jordbruk och landsbygdsutveckling, fiskeripolitik, transportpolitik, tullunionen och yttre förbindelser.

En del medlemsländer, bland andra Cypern och Österrike, förespråkade vid utrikesministermötet en hårdare linje gentemot Turkiet. Bland annat ville man att en tidsgräns skulle anges för när Turkiet måste ha uppfyllt EU:s krav. Dessa länder tillmötesgicks nu delvis genom att en översynsklausul införs i förhandlingarna. Enligt den klausulen ska EU en gång om året pröva hur Turkiet uppfyller EU:s villkor. Den prövningen får dock närmast symbolisk betydelse, eftersom EU-kommissionen varje år gör en egen översyn av hur EU-anpassningen förflyter i de så kallade kandidatländerna. Vid toppmötet hade stats- och regeringscheferna bara att bekräfta utrikesministrarnas överenskommelse.

”Jag är säker på att EU-ledarna är tacksamma över att inte behöva ha

ytterligare ett krismöte om förhållandet mellan EU och Turkiet”, sade EU:s utvidgningskommissionär Olli Rehn inför toppmötet.

Men Turkiets problem har inte försvunnit från EU:s dagordning. I anslutning till toppmötet gjorde den franske inrikesministern Nicolas Sarkozy klart att han, om han i vår väljs till fransk president, kan komma att blockera ett turkiskt EU-medlemskap. Den franska nationalförsamlingen har redan godkänt en lag som gör det möjligt att utlysa folkomröstning om varje utvidgning av unionen.

Sarkozy är inte ensam om sin skepsis inför utvidgningen. På samma sida återfinns bland andra regeringarna i Frankrike, Holland, Tyskland och Österrike. Också EU-kommissionen har anammat en mer restriktiv hållning, och talar i sitt nyligen publicerade förslag till strategi för den fortsatta utvidgningen om behovet av att ta hänsyn till unionens ”integrationskapacitet”, en modifiering av det ifrågasatta begreppet ”absorptionskapacitet”.

I klartext betyder det att inga nya medlemmar ska tas in innan EU har genomfört institutionella reformer och fått ordning på de egna finanserna. Enligt tidigare uttalande av EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso bör utvidgningen vid det kommande årsskiftet – då Bulgarien och Rumänien blir medlemmar – vara den sista innan EU-länderna har kommit överens om en ny grundlag. Som kommande EU-ordförande har Tyskland i uppdrag att under nästa halvår föreslå hur arbetet med det bordlagda förslaget till EU-konstitution ska kunna återupptas.

Finland röstade för EU-konstitutionen

Finlands riksdag har godkänt EU:s konstitution. Efter två dagars debatt röstade 125 ledamöter ja till den för närvarande bordlagda nya grundlagen. 39 ledamöter röstade nej, medan fyra röstade blankt.

Regeringsfronten sprack i samband med omröstningen; fyra centerledamöter och tre socialdemokrater ansåg att konstitutionen skulle förkastas. Svenska folkpartiet var enda parti som ställde sig bakom regeringens förslag mangrant.

Efter omröstningen sade riksdagens talman, Paavo Lipponen (s), att beslutet innebär att "det nu finns en ännu större majoritet av EU-länder som är för konstitutionen". Han sade också att de länderna "utgör en front mot dem som vill plocka isär fördraget och börja om från noll".

EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso kallade beslutet för "en mycket bra signal" och tillade att "det visar att projektet är vid liv".

I och med den finska riksdagens beslut har sammanlagt 16 av de 25 EU-länderna godkänt konstitutionen. I Tyskland återstår dock president Horst Köhlers signatur för att beslutet ska vara formellt riktigt.

Regeringen stödjer facket i Vaxholmsmålet

Regeringen kommer att försvara de svenska kollektivavtalen i det så kallade Vaxholmsmålet. Det sade arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin i samband med ett ministerrådsmöte i Bryssel den 1 december. Den 9 januari nästa år inleds de muntliga förhandlingarna i EU-domstolen och då tänker regeringen redovisa sin syn. "Vi har beslutat att sända ett ombud som ska redovisa vår grundposition: att svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige", sade Littorin enligt Dagens Nyheter.

Målet gäller ombyggnaden av en skola i Vaxholm sommaren 2004. Det lettiska företaget Laval un Partneri vägrade teckna svenskt kollektivavtal och efter blockad av bland andra fackförbundet Byggnads tvingades företaget bort.

Fallet blev ett mål i Arbetsdomstolen som i sin tur överlämnade det till EU-domstolen för bedömning om den svenska lagstiftningen på området är kompatibel med den överordnade EU-rätten..

Ny asylmyndighet inom EU

EU-länderna har kommit överens om att från årsskiftet inrätta en ny myndighet för att kontrollera att medlemsländerna respekterar medborgarnas grundläggande rättigheter. Den nya myndigheten, Byrån för grundläggande rättigheter och migrationsfrågor, upprättas trots att Europarådet, en mellanstatlig organisation vid sidan av EU, redan övervakar 46 europeiska länder.

Beslutet om den nya myndigheten fattades av EU-ländernas justiteministrar i början av december. Sex länder – däribland Irland, Storbritannien och några av de "nya" medlemmarna – vägrade dock gå med på att myndigheten ska hantera frågor som rör polisiärt och straffrättsligt samarbete. Enligt EU-kommissionens ursprungliga förslag skulle myndigheten bevaka också sådana frågor. Byrån för grundläggande rättigheter och migrationsfrågor ska börja sin verksamhet i januari 2007 och kommer att bevaka frågor som rör asyl, konsumentskydd och miljö.

Euroländerna manas skärpa sig

Det krävs större ansträngningar än hittills av euroländerna för att valutaunionen EMU ska bli framgångsrik. Den nuvarande ekonomiska högkonjunkturen döljer spänningar som på sikt kan bli allvarliga om inte länderna tar ett gemensamt ansvar. Den uppmaningen levereras av EU-kommissionär Joaquin Almunia i en rapport som euroländernas finansministrar diskuterade i slutet av november. Enligt Almunia, ansvarig för ekonomiska och monetära frågor, handlar det främst om att det finns alltför stora skillnader mellan euroländerna när det gäller tillväxt och inflation. De stora variationerna i konkurrenskraft länderna emellan är också ett problem. Almunias uppmaning till de tolv länderna är att framför allt satsa på att

"stärka de offentliga finanserna", det vill säga minska de offentliga utgifterna.

Mer konkret gäller det för länderna att genomföra de strukturreformer man har lovat. Den öppna marknaden för tjänster måste förverkligas och länderna uppmanas därför att skyndsamt införliva tjänstedirektivet i det egna regelverket

EU-kritisk valseger i Holland

De stora vinnarna i det holländska valet den 22 november blev det EU-kritiska Socialistpartiet och det invandrarfientliga Frihetspartiet. Socialistpartiet blev det tredje största partiet och gick från 9 mandat till 26. Frihetspartiet, som tidigare inte har varit representerat i parlamentet, tog 9 mandat. Det största enskilda partiet blev som väntat det kristdemokratiska och regerande CDA (41 mandat). Det socialdemokratiska PvdA förlorade tio platser och stannade på 32 mandat. Nu vidtar arbetet med att bilda en koalitionsregering, den vanligaste konstruktionen i Holland. Ett försök att få till stånd en koalition mellan CDA och PvdA misslyckades 2003. Enligt politiska bedömare i Holland speglar valresultatet det ökade missnöjet med EU-samarbetet.

EU-domstolen kan stoppa vargjakten

Finland bröt mot EU:s naturlagstiftning när man utfärdade jaktlicenser för att skjuta fridlysta vargar. Det menar EU-domstolens generaladvokat Juliane Kokott som rekommenderar en fällande dom i vargjaktsmålet. Enligt EU:s livsmiljödirektiv får man bara i undantagsfall fånga och döda varg – som är ett fridlyst djur – utanför renskötselområdena. Då ska det röra sig om enskilda vargar som måste elimineras för att förhindra skador. Förra året beslöt EU-kommissionen att stämma Finland eftersom man ansåg att landets myndigheter brutit mot direktivet genom att utfärda jaktlicenser på flera fridlysta vargar. Generaladvokatens rekommendation är att Finland bör få en fällande dom nästa år när målet avgörs i EU-domstolen.